

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Козак Л.С., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

Цветков Д.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна

INVESTMENT POLICY OF MOTOR TRANSPORT ENTERPRISE

Kozak L.S., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

Tsvietkov D.V., National Transport University, Kyiv, Ukraine

ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПОЛИТИКА АВТОТРАНСПОРТНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

Козак Л.С., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Цветков Д.В., Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. У сучасних умовах важливим завданням перед суб'єктами господарювання постає формування механізму ефективного вкладення капіталу з метою його збільшення. Економічна природа інвестицій обумовлена закономірностями процесу розширеного відтворення і полягає у використанні частини додаткового суспільного продукту для якісних та кількісних змін елементів системи продуктивних сил суспільства. Завдяки інвестиційним ресурсам формуються основні та оборотні засоби виробництва, що безпосередньо впливає на темпи розширеного суспільного відтворення. Інвестиційна діяльність підприємства спрямована на реалізацію стратегії зростання з метою виходу на якісно новий рівень, що забезпечує отримання нових конкурентних переваг на зовнішньому та внутрішньому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний науковий внесок у розробку теоретичних положень, методичних і практичних питань формування інвестиційної політики підприємств автомобільного транспорту досліджують в своїх працях такі вітчизняні та закордонні вчені: Ансофф І., Аршинов А., Баліцька В., Батура О., Березніченко Н., Бочаров В., Бромвич М., Виленский П., Гитман Л., Джонк М., Гаврилюк О., Гайдуцький П., Генералова Ю., Гриньова В.М., Денисенко М., Дубровський В., Єрмілова К., Кириленко І., Комарова К., Кулінченко Г., Кухленко О., Коюда О.П., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Лакіш С. та ін. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць, науковцями до цього часу не приділялося достатньої уваги науковим і практичним аспектам формування інвестиційної політики як засобу реалізації інвестиційної стратегії і, які б відповідали ринковим вимогам та задовольняли потреби сучасної економіки

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження проблем, що пов'язані з розробкою інвестиційної політики як засобу реалізації інвестиційної стратегії автотранспортних підприємств в конкурентному середовищі та вдосконалення інвестиційної діяльності підприємств транспорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, спрямованих на розширення економічного потенціалу автотранспортного підприємства, важливим аспектом, що характеризує проблематику інвестиційної діяльності, є адекватна оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів. При цьому проблема прийняття рішення про інвестиції полягає в оцінці плану передбачуваного розвитку подій з точки зору того, наскільки зміст плану та ймовірні наслідки його здійснення відповідають очікуваного результату. Практика інвестиційного аналізу свідчить про наявність численних підходів до оцінки інвестиційних проектів. Безліч підходів до певної міри не дозволяє судити про точності оцінки за допомогою будь-якого методу окремо, що зумовлює необхідність комбінування підходів і методів з метою найбільш адекватного аналізу передбачуваного проекту інвестування.

Сьогодні одним з важливих завдань інвестиційної діяльності у дорожньо-транспортному комплексі є забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, спрямованих на збільшення економічного потенціалу автотранспортного підприємства. Практика інвестиційного аналізу свідчить про наявність численних підходів щодо оцінки ефективності інвестиційних проектів. У сучасних умовах господарювання варто поєднувати дані підходи з метою отримання повної на об'єктивної інформації про об'єкт інвестування.

Варто зауважити, що процес інвестування відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни. Інвестування в значній мірі визначає темпи економічного зростання держави, зайнятість населення, рівень соціально-економічного розвитку суспільства. Тому проблема, пов'язана з ефективним здійсненням інвестування, заслуговує особливої уваги.

Для планування та здійснення інвестиційної діяльності важливого значення набуває попередній аналіз, який проводиться на стадії розробки інвестиційних проектів і сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Головним напрямком попереднього аналізу є визначення показників можливої економічної ефективності інвестицій, тобто віддачі від капітальних вкладень, які передбачені за проектом.

Досить часто виникає ситуація, коли є ряд альтернативних інвестиційних проектів. Природно, з'являється потреба у порівнянні цих проектів і виборі найбільш привабливих з них за наперед визначеними критеріями. За таких умов необхідним є залучення спеціалістів для проведення аналізу інвестиційних проектів у сфері автомобільного транспорту.

Інвестиційна діяльність у тій чи іншій мірі притаманна будь-якому підприємству. Ухвалення інвестиційного рішення неможливе без врахування таких факторів: вид інвестицій, вартість інвестиційного проекту, кількість доступних проектів, обмеженість фінансових ресурсів, ризик, пов'язаний із прийняттям інвестиційного рішення тощо.

Головним напрямком попереднього аналізу є визначення показників можливої економічної ефективності інвестицій, тобто віддачі від капітальних вкладень, які передбачені по проекту. Як правило, в розрахунках приймається до уваги тимчасовий аспект вартості грошей.

Розглянемо інвестиційний проект розроблений для Черкаського автотранспортного підприємства, яке займається пасажирськими перевезеннями. Проект собою представляє заміну існуючих автобусів на одному з маршрутів, які працюються на дизельному паливі, на автобуси, які мають електричні двигуни. Порівняння двох видів автобусів наведені нижче у табл. 1.

Таблиця 1 – Порівняння витрат на паливо старих та нових автобусів

	ПАЗ 4234	Богдан-069	Економія (рази)
Ціна на паливо (енергію*)	16 грн./л	35,845 коп./кВт*г	17,9
Ціна 100 км пробігу (грн.)	320	17,9	

* ціна вказана для всіх споживачів (окрім населення), період споживання з 24:00 до 7:00

Отже, економія на витратах палива у нас складе 17,9 разів, що є дуже високим показником. При цьому шкідливі викиди в атмосферу будуть відсутні. Автобуси будуть заряджати батареї в нічний час, після закінчення робочого дня.

Загальний обсяг інвестованих коштів має складати – 16 350 тис. грн., у цю суму включені затрати на купівлю автобусів у кількості 19 шт. та будівництво 5 заправних станцій, які зможуть обслуговувати від 10 до 15 автобусів одночасно. Позитивними ефектами від такого інвестиційного проекту мають бути: екологічний – зменшення шкідливих викидів в атмосферу, соціальний – замовлення автобусів у вітчизняних виробників, економічний – економія витрат на паливо (енергію).

Порівняння даних маршруту на якому реалізується інвестиційний проект наведені у табл. 2. Після введення інвестиційного проекту витрати палива в загальній структурі витрат підприємства знизяться з 50% до 5%. При цьому питома частка витрат на амортизацію збільшиться, але це не є критичним для нашого маршруту.

Для підприємства цей проект буде вигідним, оскільки зменшить витрати на паливо у 18 разів, а рентабельність збільшить в 11 разів.

Слід додати, що раціональним інвестиційним проектом слід вважати тимчасові депозити у банках. Для забезпечення ефективного використання грошових коштів підприємство повинно постійно проводити аналіз фінансового ринку та шукати найбільш прибуткові варіанти вкладення коштів. Враховуючи політичну ситуацію та нестабільність фінансового ринку України, вкладати кошти на довгий термін (більше 1 року) ризиковано, тому підприємствам варто розглядати варіанти вкладення коштів на короткострокові депозити: один, три і шість місяців.

Причини, що обумовлюють необхідність залучення інвестицій, можна поділити на три групи: відновлення наявної матеріально-технічної бази, нарощування обсягів виробничої діяльності, освоєння нових видів виробництва. При залученні інвестиційних ресурсів для розширення основної діяльності необхідно враховувати ряд нових факторів, а саме: можливість зміни положення підприємства на ринку, доступність додаткових обсягів матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, можливість освоєння нових ринків тощо.

Сьогодні пріоритетними напрямками інвестування є розробка нових матеріалів (нові марки сталі, композиційні матеріали для виробництва рухомого складу); застосування нових технологій для обробки комплектуючих; створення вантажного рухомого складу з покращеними техніко-економічними показниками (зі зниженою матеріаломісткістю при підвищеному навантаженні на вісь). Напрями пріоритетного інвестування зосереджені на інвестиціях, спрямованих на розробку нових матеріалів (нові марки сталі, композиційні матеріали для виробництва рухомого складу); застосування нових технологій для обробки комплектуючих (коліс, автосціпок і т.д.); створення вантажного рухомого складу з покращеними техніко-економічними показниками (зниженою

матеріаломісткістю при підвищеному навантаженні на вісь, підвищення надійності та інших споживчих властивостей рухомого складу).

Таблиця 2 – Порівняння статистики маршруту № 21 до та після інвестиційного проекту

Назва показника	Витрати на місяць	Витрати на рік	Витрати на місяць	Витрати на рік
Марка автобусу	ПАЗ 4234		Богдан-069	
Вид палива	ДП		електроенергія	
Норма витрат палива	20 л/100 км		50кВт/100км	
Кількість автобусів на маршруті	19		19	
Середній пробіг за місяць	137 тис. км.	1644 тис. км.	137 тис. км.	1644 тис. км.
Витрати палива за місяць, л	1,37*20= 27,4 тис. л	328,5 тис. л	1,37*50=68,5 тис. кВт	822 тис. кВт
Витрати на паливо за місяць (при ціні 16 грн. за 1 л)	438 тис. грн.	5256 тис. грн.	24,6 тис. грн.	295,2 тис. грн.
Витрати на мастила, ТО, ремонт на місяць (рік)	50 тис. грн.	600 тис. грн.	50 тис. грн.	600 тис. грн.
Амортизація	50 тис. грн.	600 тис. грн.	67,3 тис. грн.	807,5 тис. грн.
Витрати на ЗП (водії, кондуктори)	133 тис. грн.	1596 тис. грн.	133 тис. грн.	1596 тис. грн.
Відрахування ЗП (внесок ФОП 37,66%)	133*0,3766=50 тис. грн.	600 тис. грн.	133*0,376=50 тис. грн.	600 тис. грн.
Накладні витрати (загальнопромислові, адм. витрати)	160 тис. грн.	1920 тис. грн.	160 тис. грн.	1920 тис. грн.
Витрати всього:	881 тис. грн.	10 572 тис. грн.	484,9 тис. грн.	5 818,7 тис. грн.
Собівартість 1 км пробігу	6,43 грн./км		3,58 грн./км	
Дохід на 1 км пробігу (середня)	7 грн.			
Прибуток за рік	0,57*137 = 78,09 тис. грн.		3,42*137 = 468,54 тис. грн.	

У нашому випадку ми застосували «ноу-хау» у перевезеннях – електричні автобуси з автономним пробігом до 300 км, це є новим проектом на Україні, в той час як весь світ намагається зменшити шкідливі викиди в навколишнє середовище і переходить до менш шкідливого транспорту, підвищення надійності та інших споживчих властивостей рухомого складу). Позитивним є те, що замовлення таких автобусів відбувається у вітчизняного виробника, який має досвід і співпрацю з Польщею. Ми залишаємо гроші всередині країни і надаємо робочі місця – позитивний ефект від реалізації проекту

Висновки з даного дослідження. Таким чином, результатами реалізації інвестиційного проекту є зниження собівартості пасажирських перевезень; підвищення рентабельності одного з маршрутів перевезень; створення нових робочих місць за рахунок замовлення автобусів вітчизняного виробництва; зменшення забруднення навколишнього середовища. Автотранспортним підприємствам необхідно проводити більш активну інвестиційну політику, залучати вітчизняних та іноземних фахівців для розроблення та реалізації інвестиційних проектів, що дасть змогу отримати конкурентні переваги, громадський транспорт зможе надавати якісні послуги населенню відповідно до європейських стандартів.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» зі змінами на 16.01.03р. // rada.gov.ua.
2. Інвестиційний менеджмент: Навч. посіб. / В.М. Гриньова, Т.І. Лепейко, О.П. Коюда, Ю.М. Великий. – 2-ге вид., доопр. і доп. – Х.: Інжек, 2006. – 664 с.

3. Бень Т. Методи визначення економічної ефективності інвестицій: порівняльний аналіз / Т. Бень // Економіка України. – 2006. – № 6. – С. 41–46.
4. Коюда О.П. Інвестиційна привабливість та життєвий цикл підприємства // Коммунальное хозяйство городов: Науч.-техн. сб. – К.: Техніка, 2002. – № 46. – С. 46–57. – Сер. "Экономические науки".
5. Войцеховський В.Б. Параметри інвестування та темпи зростання економічного потенціалу промислових підприємств // Україна в ХХІ столітті: концепції та моделі економічного розвитку / матеріали доповідей V міжнародного конгресу українських економістів. Ч.І. - Львів, 2000.- С. 333–335.
6. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.Я. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності: Монографія / За заг. ред. В.М. Гриньової. – Х.: ХДЕУ, 2002. – 464 с.
7. Макарова Ю.Г. Инвестиционная политика предприятия: сущность и этапы / Ю.Г. Макарова, Е.А. Павлова, А.М. Ковалева // Молодой ученый. – 2012. – №12. – С. 232–233.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainu «Pro investyyny diyalnist zi zmanamu» na 16.01.03r. // rada.gov.ua
2. Investutsiunu menedgment: Navch. posib. / V.M. Grun'ova, T.I. Lepeuko, O.P. Kouda, U.M. Velukiu. 2-ge vyd., 2006. 664 s.
3. Ben T. Metodu vuznachennya ekonomichnoi efektuvnosti investutsi: porivnyal'nui analiz // Ekonomika Ukrainu. 2006. № 6. S. 41–46.
4. Kouda O.P. Investsuna pruvablivist' ta jutevui cukl pidpruemstva // Komunal'noe hozyaustvo gorodov: Nauch.-tehn. sb. K.: Tehnika, 2002. № 46. С. 46–57. «Ser. Ekonomicheskije nauki».
5. Voichehovski V.B. Parametru investyvannya ta tempu zrostanya ekonomichnogo potentsialy promuslovuh pidpruemstv // Ukraina v XXI stoliti: kontsepii ta modeli ekonomichnogo rozvutky / materialu dopovidei V mijnarodnogo kongresy ukrains'kuh ekonomistiv. Ch. I. Lviv, 2000. S. 333–335.
6. Grunova V.M., Kouda V.O., Lepeiko T.I., Kouda O. Ya., Problemu rozvutky investutsiunoi diyal'nosti: Monografia / Za zag. red. V.M. Grun'ova. H.: HDEY, 2002. 464 c.
7. Makarova Y.G. The investment policy of the enterprise: the nature and stages of the // Y.G. Makarova, E.A. Pavlov, A.M. Kovalev // Young scientist. 2012. №12. S. 232–233.

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Інвестиційна політика автотранспортного підприємства / Л.С. Козак, Д.В. Цветков // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2015. – Вип. 2.

У роботі розглянуто аспекти інвестиційної політики АТП, аналіз підходів до оцінки інвестиційних проєктів, розроблений і запропонований інвестиційний проєкт для Черкаського АТП, розглянуті напрями пріоритетного інвестування.

Об'єкт дослідження – інвестиційна політика АТП.

Мета роботи – аналіз стану інвестиційної політики, розробка інвестиційного проєкту, приклад його реалізації.

Інвестиції підприємства забезпечують просте й розширене відтворення капіталу, створення нових робочих місць, приріст заробітної плати і купівельної спроможності населення, приплив податків у державний і місцевий бюджети. Ефективність інвестиційної політики оцінюється відповідно до того, наскільки вона відображає інтереси різних кіл суспільства і наскільки сприяє досягненню поставлених стратегічних цілей і рішенню конкретних задач.

Інвестиційна діяльність у тім чи іншому ступені притаманна будь-якому підприємству. Ухвалення інвестиційного рішення неможливо без врахування наступних факторів: вид інвестиції, вартість інвестиційного проєкту, кількість доступних проєктів, обмеженість фінансових ресурсів, доступних для інвестування, ризик, зв'язаний із прийняттям того чи іншого рішення й ін.

Результати статті можуть бути використані при розробці інвестиційних проєктів на підприємствах, які мають схожу діяльність.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА, РОЗРОБКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ, ІНВЕСТИВАННЯ У СФЕРІ АВТОТРАНСПОРТУ.

ABSTRACT

Kozak L.S., Tsvietkov D.V. Investment policy of motor transport enterprise. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2015. Vol. 2.

This article examines the aspects of the investment policy of the transport company, analysis of approaches to assessing the investment projects, developed and proposed investment project for transport company in Cherkasy, discussed priority directions of investment.

Object of research – investment policies of transport company.

Purpose of the study – analysis of the investment policy, the development of the project, an example of its implementation.

Companies provide simple and expanded reproduction of capital, create new jobs, increase wages and purchasing power, the influx of taxes to the state and local budgets. The effectiveness of investment policy is

evaluated according to how it reflects the interests of various circles of society and how contributes to the achievement of strategic objectives and solving specific problems.

Investment activity in that particular level inherent in any enterprise. Investment decision is impossible without taking into account the following factors: the type of investment, the cost of the project, the number of available projects, limited financial resources available for investment risks, which associated with the adoption of a decision and others.

Results of article can be used in developing investment projects in companies having similar activities.

KEY WORDS: INVESTMENT POLICY TRANSPORT COMPANIES, INVESTMENT PROJECT, INVESTMENT IN TRANSPORT INDUSTRY.

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Инвестиционная политика автотранспортного предприятия / Л.С. Козак, Д.В. Цветков // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2015. – Вып. 2.

В работе рассмотрены аспекты инвестиционной политики АТП, анализ подходов к оценке инвестиционных проектов, разработанный и предложенный инвестиционный проект для Черкасского АТП, рассмотрены направления приоритетного инвестирования.

Объект исследования – инвестиционная политика АТП.

Цель работы – анализ инвестиционной политики, разработка инвестиционного проекта, пример его реализации.

Инвестиции предприятия обеспечивают простое и расширенное воспроизводство капитала, создание новых рабочих мест, прирост заработной платы и покупательной способности населения, приток налогов в государственный и местный бюджеты. Эффективность инвестиционной политики оценивается в соответствии с тем, насколько она отражает интересы различных слоев общества и насколько способствует достижению поставленных стратегических целей и решению конкретных задач.

Инвестиционная деятельность в той или иной степени присуща любому предприятию. Принятие инвестиционного решения невозможно без учета следующих факторов: вид инвестиции, стоимость инвестиционного проекта, количество доступных проектов, ограниченность финансовых ресурсов, доступных для инвестирования, риск, связанный с принятием того или иного решения и др.

Результаты пола могут быть использованы при разработке инвестиционных проектов на предприятиях, имеющих похожую деятельность.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ИНВЕСТИЦИОННАЯ ПОЛИТИКА АВТОТРАНСПОРТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ, РАЗРАБОТКА ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ, ИНВЕСТИРОВАНИЕ В СФЕРЕ АВТОТРАНСПОРТА.

АВТОРИ:

Козак Людмила Степанівна, кандидат економічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри «Економіка», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 314.

Цветков Дмитро Володимирович, магістр з економіки підприємства, Національний транспортний університет, тел. +380666085175, Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 1, к. 314.

AUTHORS:

Kozak Liudmyla S., Ph.D., professor, National Transport University, head, department of Economics, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str., 1, of. 314.

Tsvietkov Dmutro V., Master of economy of the enterprise, National Transport University, tel. +380666085175, Ukraine, 01010, Kyiv, Suvorova str., 1, of. 314.

АВТОРЫ:

Козак Людмила Степановна, кандидат экономических наук, профессор, Национальный транспортный университет, заведующий кафедрой «Экономика», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 314.

Цветков Дмитрий Владимирович, магистр по экономике предприятия, Национальный транспортный университет, тел. +380666085175, Украина, 01010, г. Киев, ул. Суворова, 1, к. 314.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондаренко С.В., доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, професор кафедри «Економіка», Київ, Україна.

Попова В.В., доктор економічних наук, професор, Національна академія статистики, обліку та аудиту, завідувач кафедри «Економіка підприємств», Київ, Україна.

REVIEWER:

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Transport University, professor, department of Economics, Kyiv, Ukraine.

Popova V.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, head, department of Economics of Enterprises, Kyiv, Ukraine.